

ЗАУВАЖЕННЯ

до проекту рішення Запорізької обласної ради
«Про перейменування комунального закладу «Кам'янсько – Дніпровська
загальноосвітня школа –інтернат» Запорізької обласної ради та затвердження
нової редакції статуту»

В квітні 2018 року до обласної ради надійшов проект рішення «Про перейменування комунального закладу «Кам'янсько – Дніпровська загальноосвітня школа –інтернат» Запорізької обласної ради та затвердження нової редакції статуту» (надалі – проект рішення), підготовлений Департаментом освіти і науки облдержадміністрації.

Преамбулою (вступною частиною) проекту рішення визначено нормативне обґрунтування його прийняття – виконання пункту 3-1 статті 48 Закону України «Про загальну середню освіту» та необхідність приведення статуту закладу у відповідність до вимог чинного законодавства.

Вивчивши матеріали проекту рішення, мотиви, покладені в основу його прийняття встановлено наступне.

Суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цього права, а також визначає компетенцію державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері освіти визначено Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 (надалі – Закон).

За визначенням, наведеним у частині 1 статті 2 Закону, законодавство України про освіту ґрунтується на Конституції України та складається із цього Закону, спеціальних законів, інших актів законодавства у сфері освіти і науки та міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

Спеціальним законом, що визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку системи загальної середньої освіти, що сприяє вільному розвитку людської особистості, формує цінності правового демократичного суспільства в Україні є Закон України «Про загальну середню освіту».

У відповідності до статті 9 Закону України «Про загальну середню освіту», здобуття загальної середньої освіти забезпечують: початкова школа - заклад освіти I ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує початкову освіту; гімназія - заклад середньої освіти II ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує базову середню освіту; ліцей - заклад середньої освіти III ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує профільну середню освіту. Початкова школа, гімназія і ліцей можуть функціонувати як окремі юридичні особи або як структурні підрозділи іншого закладу освіти (зокрема закладу загальної середньої освіти I-II, II-III чи I-III ступенів). Ліцеї функціонують, як правило, як самостійні юридичні особи.

Згідно з частиною 4 статті 9 названого Закону, у системі спеціалізованої освіти здобуття загальної середньої освіти забезпечують: спеціалізована мистецька школа (школа-інтернат) - заклад спеціалізованої освіти I-III або II-III ступенів мистецького профілю; школа-інтернат (ліцей-інтернат) спортивного профілю - заклад спеціалізованої освіти I-III або II-III ступенів спортивного

профілю (заклад із специфічними умовами навчання); професійний коледж (коледж) спортивного профілю - заклад спеціалізованої освіти спортивного профілю (заклад із специфічними умовами навчання); професійний коледж (коледж) культурологічного або мистецького спрямування - заклад спеціалізованої освіти, який забезпечує здобуття професійної мистецької освіти; військовий (військово-морський) ліцей, ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою - заклад спеціалізованої освіти II-III або III ступенів військового профілю для дітей з 13 років; науковий ліцей, науковий ліцей-інтернат - заклад спеціалізованої освіти II-III або III ступеня наукового профілю.

Положення про заклади спеціалізованої освіти затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідній сфері.

У вересні 2017 року, у зв'язку із набранням чинності Законом України «Про освіту» прикінцевими та перехідними положеннями цього закону були внесені зміни і в Закон України «Про загальну середню освіту» (зокрема, статтю 9 цього закону, що наведено вище).

Пунктом 3 прикінцевих та перехідних положень закону статтю 48 доповнено пунктом 3-1, зокрема, такого змісту: «До 1 вересня 2018 року Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним державним адміністраціям, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям і органам місцевого самоврядування забезпечити: зміну типу підпорядкованих шкіл-інтернатів (крім закладів середньої освіти для дітей з порушенням інтелектуального розвитку) на гімназію, ліцей відповідно до вимог цього Закону із збереженням у складі цих закладів освіти інтернатів з частковим або повним утриманням учнів (вихованців) за рахунок засновника (засновників). Припинення функціонування інтернатів у складі таких закладів можливе лише після вирішення в установленому порядку питання здобуття учнями (вихованцями) освіти та/або отримання відповідних соціальних послуг за місцем їхнього проживання (реєстрації) чи місцем проживання (реєстрації) їхніх батьків».

Вбачається, що наведені законодавчі зміни і стали передумовою для внесення на розгляд ради проекту рішення, що аналізується.

Разом із тим, вирішуючи питання щодо перепрофілювання закладу обласної ради, зміни його типу управління звертає увагу на наступне.

Пунктами 7 та 13 прикінцевих та перехідних положень Закону встановлено, що:

- існуючі школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, школи-інтернати для дітей, які потребують соціальної допомоги, перетворюються до 31 грудня 2021 року у дитячі будинки та переходять у підпорядкування центрального органу виконавчої влади у сфері соціального захисту або в заклади дошкільної, середньої освіти, інші заклади освіти чи соціального захисту за рішенням обласних рад, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, міських рад міст Києва та Севастополя;

- переоформлення установчих документів закладів освіти з метою приведення їх у відповідність із цим Законом здійснюється протягом п'яти років з дня набрання чинності цим Законом;

В серпні 2017 розпорядженням Кабінету Міністрів України схвалено Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки, що передбачає перегляд існуючої системи інституційного догляду та виховання дітей, яка не відповідає реальним потребам дітей та сімей з дітьми, і створення умов для повноцінного виховання та розвитку дитини в сім'ї (розпорядження №526-р від 09.08.2017).

На реалізацію указаної Національної стратегії, розпорядженням голови облдержадміністрації №17 від 16.01.2018 створено міжвідомчу робочу групу.

Станом на дату розгляду проекту рішення, відповідні висновки (рекомендації) такої робочої групи, у тому числі щодо порушеного проектом рішення питання відсутні, як і відсутні положення про заклади спеціалізованої освіти, що мають бути затверджені Кабінетом Міністрів України за поданням центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідній сфері.

Наведене вище унеможливило прийняття запропонованого проектом рішення статуту, оскільки такий статут нормативно не передбачений.

Приймаючи до уваги, що з 27.09.2017 (дати набрання чинності Законом України «Про освіту») на законодавчому рівні положення про заклади спеціалізованої освіти не затверджено обласна рада, виходячи із конституційного принципу відповідальності за свою діяльність (стаття 3 Конституції України) має діяти виключно у спосіб та в межах визначених Конституцією та законами України (стаття 19 Основного Закону), а саме переоформити установчі документи освітніх закладів тільки після та за умови затвердження типових положень на законодавчому рівні.

В свою чергу, нині комунальний заклад здійснює свою діяльність на підставі Статуту, затвердженого рішенням обласної ради від 26.07.2012 №50, що передбачає функціональну спрямованість діяльності санаторної школи – інтернату – отримання соціальної послуги (навчання, реабілітація) дітьми з хронічними неспецифічними захворюваннями органів дихання; можливість корекції фізичного та (або) розумового розвитку (п. 2.6, 2.8 Статуту).

Крім того, на сьогодні заклад має у своєму складі дошкільний підрозділ який забезпечує належний рівень дошкільної освіти дітей віком від 3 до 6 (7) років, а також оздоровчий табір «Чайка».

Перелічена розгалужена система об'єктів, які знаходяться на балансі комунального закладу не знайшла свого необхідного відтворення у запропонованому Статуті.

Натомість, запропонована проектом рішення модель функціонування закладу, що вбачається із пояснювальної записки до проекту рішення, та не знайшло свого відповідного відтворення у Статуті, буде передбачати:

- конкурсний добір учнів у 5 класи - в гімназію (заклад середньої освіти II ступеня);
- поглиблене (профільне) вивчене окремих предметів (філологічний, інформатико – математичний, хімічно – біологічний, історично – правовий напрямки освіти).

Підтримуючи в цілому необхідність впровадження Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, схваленої

розпорядженням КМУ від 09.08.2017 №526-р, забезпечення реформування системи закладів інтернатного типу, при прийнятті запропонованої проектом рішення моделі реформування звертається увага на спроможності спецшколи – інтернату забезпечити виконання її стратегічного напрямку.

Зокрема, проектом рішення не вирішується питання можливості навчання у закладі дітей I, початкової, ланки (з 1 по 5 клас), а це, станом на момент розгляду проекту рішення, згідно наявної інформації, 185 дітей. Також не враховано подальше перебування вихованців дошкільного відділення, а це, згідно наявної інформації, 71 дитина.

Слід зауважити, що на теперішній час до закладу, на підставі, у тому числі направлення Департаменту, зараховані діти із нозологіями профілю діяльності санаторної школи – неспецифічні захворювання дихальної системи, шлунково – кишкового тракту, сколіозу.

Повідомляється, що з 01.09.2018 набір учнів до 1 класів проводиться не буде. У той же час, при ухваленні подібного рішення, обласною радою, як суб'єктом владних повноважень та власником комунального закладу, має бути всебічно враховано права дітей з особливими потребами, що навчаються у закладі або планують у майбутньому отримувати в ньому соціальну послугу (навчання, реабілітацію).

Тобто, діючи на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); своєчасно, тобто протягом розумного строку, порушене питання реформування закладу може бути схвалено за умови:

- нормативного його врегулювання на законодавчому рівні (затвердження КМУ типових положень про ліцеї – інтернати);
- забезпечення прав та законних інтересів вихованців закладу, дітей з особливими освітніми проблемами, які отримують (можуть у подальшому отримувати) кваліфіковану реабілітацію у закладі;
- отримання необхідних висновків (рекомендацій) створеної робочої групи з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей в розрізі перепрофілювання кожного комунального закладу, що є об'єктом спільної власності територіальних громад, сіл, селищ, міст області.

Начальник управління

С.О. Мороз
04 травня 2018